

Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение  
высшего образования  
Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова  
Филологический факультет  
Кафедра славянской филологии

**УТВЕРЖДАЮ**  
**И.о. декана филологического факультета**  
**МГУ имени М.В. Ломоносова**  
**профессор**

\_\_\_\_\_ **А.А. Липгарт**  
« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ **20 г.**

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)**

**Наименование дисциплины (модуля):**

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОЛЬСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ НОРМЫ**

**Уровень высшего образования:**

**МАГИСТРАТУРА**

**Направление подготовки (специальность):**

**45.04.01 «ФИЛОЛОГИЯ»**

**Направленность (профиль) ОПОП:**

**СЛАВЯНСКИЕ ЯЗЫКИ И ЛИТЕРАТУРЫ В ПРОШЛОМ И НАСТОЯЩЕМ ЕВРОПЫ**

**Форма обучения:**

**ОЧНАЯ**

---

Рабочая программа рассмотрена и одобрена  
*на заседании кафедры славянской филологии*  
(протокол № 8 от 17 июня 2019 \_\_\_\_\_)

Москва 2019

Рабочая программа дисциплины (модуля) разработана в соответствии с самостоятельно установленным МГУ образовательным стандартом (ОС МГУ) для реализуемых основных профессиональных образовательных программ высшего образования по направлению подготовки «Филология» (*программы магистратуры*) в редакции приказа МГУ от 30 декабря 2016 г.

1. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО: относится к вариативной части ОПОП ВО.

2. Входные требования для освоения дисциплины (модуля), предварительные условия (если есть): Курс предназначен для студентов, владеющих польским языком на уровне не ниже В2 по общеевропейской классификации.

**3. Планируемые результаты обучения по дисциплине.**

**Знать:**

- фонетические, морфологические и словообразовательные характеристики и свойства единиц разных уровней польского языка;  
разграничение уровней языковой нормы

**Уметь**

- оценивать нормативный статус различных языковых единиц польского языка

**-Владеть:**

- навыками анализа и редактирования польского текста с учетом его функционально-стилистической принадлежности.

**Знать:**

- знать системные и узусные требования к формообразованию и словоупотреблению в польском языке  
- научную и профессионально ориентированную лексику;  
- основные источники кодификации современной польской языковой нормы

**Уметь:**

- образовывать формы в соответствии с требованиями современной языковой нормы;  
- строить корректные высказывания, соответствующие различным коммуникативным ситуациям  
- анализировать тексты и высказывания с точки зрения соответствия норме

**Владеть:**

- соответствующей лингвистической терминологией, применяя ее для анализа лексико-грамматических явлений польского языка, в том числе в сопоставлении с русским языком  
- навыками поиска информации о текущих процессах, влияющих на изменения языковой нормы

**Знать:**

- стилистические различия между грамматическими формами, лексемами и словосочетаниями в польском языке.

**Уметь**

- использовать стилистические различия между грамматическими формами и иными лингвистическими объектами в текстах, относящихся к разным функциональным стилям и их жанрам.

**Владеть:**

- навыками перевода (подбора функционально-стилистических эквивалентов) с польского языка на русский и наоборот.

**Знать:**

- методические принципы проведения научных исследований в области грамматики, в том числе сопоставительной грамматики близкородственных языков;

**Уметь:**

- теоретически обобщать результаты анализа в собственных исследованиях (рефератах) на грамматические, функционально-стилистические темы и темы по сопоставительному анализу близкородственных языков;

**Владеть:**

- навыками анализа фонетических, грамматических и лексических явлений в текстах на польском языке в сопоставлении с русским и представления его результатов в собственных научных текстах (рефератах).

**Знать:**

- концепцию двухуровневой нормы, определяющую современные кодификационные тенденции в польской лингвистике

**Уметь**

- различать языковые факты, относящиеся к разным уровням нормы

**Владеть:**

- навыками обнаружения в польских текстах нарушений требований языковой нормы и их коррекции .

**4. Формат обучения -**

**5.** Объем дисциплины (модуля) составляет 2 з.е., в том числе 36\_академических часов, отведенных на контактную работу обучающихся с преподавателем, 36\_академических часов на самостоятельную работу обучающихся.

**6.** Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и виды учебных занятий

| Наименование и краткое содержание разделов и тем дисциплины (модуля),<br><br>Форма промежуточной аттестации по дисциплине (модулю) | Всего (часы) | В том числе                                                                                      |                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                    |              | Контактная работа<br>(работа во взаимодействии с преподавателем)<br>Виды контактной работы, часы | Самостоятельная работа обучающегося, часы<br>(виды самостоятельной работы – эссе, реферат, |

|                                                                                                                     |   |                          |                           |       | контрольная работа и пр. – указываются при необходимости) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|--------------------------|---------------------------|-------|-----------------------------------------------------------|
|                                                                                                                     |   | Занятия лекционного типа | Занятия семинарского типа | Всего |                                                           |
| Тема. Основные понятия культуры речи: система, узус, норма, кодификация                                             | 4 | 2                        |                           | 2     | 2 тест                                                    |
| Тема. Уровни и типы нормы в современном польском языке: образцовая и обиходная                                      | 4 | 2                        |                           | 2     | 2 устный опрос                                            |
| Тема. Варианты в языковой норме. Анкета издательства PWN: 100 вопросов относительно выбора вариативных норм         | 8 | 2                        | 2                         |       | 4 тест                                                    |
| Тема. Языковые инновации и языковые ошибки                                                                          | 8 |                          | 4                         | 4     | 4 упражнения                                              |
| Тема. Типы языковых ошибок: внутриязыковые, системные и стилистические                                              | 8 |                          | 4                         | 4     | 4 упражнения                                              |
| Тема. Кодифицирующие издания, фиксирующие норму. Новый орфоэпический словарь польского языка под ред. А.Марковского | 8 |                          | 4                         | 4     | 4 анализ текстов                                          |
| Тема. Норма и различные функциональные стили: сферы нормативной неопределенности. Интернет и языковая норма.        | 4 |                          | 4                         | 4     | 4 упражнения; краткие рефераты                            |
| Тема. Критерии нормативной оценки инноваций, неологизмов. Изменение иерархии критериев.                             | 4 | 2                        | 2                         | 4     | 4 письменные упражнения                                   |
| Тема. Язык прессы с точки зрения языковой нормы. Факторы расшатывания языковой нормы                                | 4 |                          | 4                         |       |                                                           |

|                                                                                                                                                                                                |    |    |    |    |                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|----|----|------------------|
| Тема. Языковая политика в сфере языковой нормы. Организации, занимающиеся проблемами языковой нормы – Совет по польскому языку при СМ ПР, сеть культурноязыковых консультаций – обратная связь | 8  | 2  | 2  | 4  | 4 анализ текстов |
| Аттестация: экзамен<br>(форма проведения – устная + письменный тест)                                                                                                                           |    |    |    |    | 4                |
| <b>Итого</b>                                                                                                                                                                                   | 72 | 10 | 26 | 36 | 36               |

7. Фонд оценочных средств (ФОС) для оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)

7.1. Типовые контрольные задания или иные материалы для проведения текущего контроля успеваемости.

### Упражнения

А. Вставить соответствующие формы слов, приведенных в скобках

Wstaw w miejsce kropek odpowiednie formy wyrazów w nawiasach:

1. Jego przeczucia sprawdziły się w szeregu ..... (wypadek).
2. Mówmy szczerze, niepotrzebne są nam ..... (konwenans).
3. Już maj, drzewa pokryły się ..... (liść).
4. Na obiadł zjadł ..... (kotlet).
5. Proszę pięć pączków i pięć ..... (beza).
6. Pociąg zbliżał się ku ..... (Wrocław)-
7. Tysiące ludzi ..... (odwiedzić) w zeszłym roku Wawel.
8. Jutro wujństwo ..... (przyjść) do nas w odwiedziny.
9. Na upodobania klientów silnie dziś ..... (oddziaływać) reklama.
10. statnie zdanie autor przytoczył w ..... (cudzysłów).

В. Подчеркните форму, которая Вам представляется правильной/более подходящей

1. Zjadł osiem pączków (po kolei/ pod ruąd/ z kolei/ z rzędu)
2. Wyrzało słońce, zaczęło się (wypogadzać/ wypogodzać).
3. Jest zimno, (włóż/ ubierz/ załóż) palto.
4. Sprawy te należało załatwić (przed półrokiem/ przed pół roku)
5. Czy może mi pani (zemleć/ zmielić) kawę?
6. Robi się późno, trzeba (słać/ ścielić) łóżko.
7. Widział ją z daleka, ale bał się (do niej/ doń) podejść.
8. Oszczędzaj (prąd/ prądu)!
9. Mieszkanka Budapesztu to (budapesztanka/ budapesztenka).

10. Spór ten trwa od wielu (dziesiątek/ dziesiątków) lat.

С. Объясните природу приведенных ошибочных форм и исправьте их:

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Błędy wewnątrzjęzykowe</p> <p>Systemowe</p> <p>1. Gramatyczne</p> <p>1.1. Fleksyjne</p> <p>widnokręg</p> <p>ten kontrol</p> <p>dokonywujący</p> <p>zaorać – zaoram</p> <p>tego zgorzela</p> <p>bardziej wysoki</p> <p>przyjacielom</p> <p>kopnąć – kopła</p> <p>o aniole</p> <p>diabłowi</p> <p>kapciów</p> <p>z Aleksandrem Fredro</p> <p>Jadę do Manchester</p> | <p>1.2. Składniowe</p> <p>Do pokoju wszedł Adam i Grzegorz</p> <p>Pies i Zuzia wybiegły na podwórko</p> <p>Przyszło czterdzieści trzy osoby</p> <p>Rodzeństwo wyprowadzili się do Łodzi</p> <p>Do nas przyjechało wyjostwo</p> <p>używać dobrą szminkę</p> <p>rozróżniać prawdę od fałszu</p> <p>brać się za malowanie pokoju</p> <p>mniejszy jak ty</p> <p>przed i po obiedzie</p> <p>warunki dla rozwoju importu</p> <p>jechać do Białorusi</p> <p>brak postępu w temacie kopalń</p> <p>pytania odnośnie reformy służby zdrowia</p> <p>organizuje i kieruje ruchem oporu</p> <p>Czytając takie reportaże, łzy napływają do oczu</p> <p>wystąpienie kulturalnego attaché ambasady Francji</p> <p>wisząca groźba dyskwalifikacji nad zawodnikami</p> <p>założenia te wydają się być sensowne</p> | <p>2. Leksykalne</p> <p>2.1. Słownikowe</p> <p>wnioskować „zgłaszać wniosek”</p> <p>postument „pomnik”</p> <p>enigmatyczny „zdawkowy, lapidarny”</p> <p>dokładnie „właśnie tak”</p> <p>2.1.1. Wyrazy mylone</p> <p>klimatyzacja – aklimatyzacja</p> <p>ewangelik – ewangelista</p> <p>adaptować – adoptować</p> <p>formować – formułować</p> <p>monitować – monitorować</p> <p>maksymalny – maksymalistyczny</p> <p>efektowny – efektywny</p> <p>2.1.3. Pleonazmy</p> <p>akwen wodny, sopel lodu, cofnąć się do tyłu, całkowicie</p> <p>zlikwidować</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

7.2. Типовые контрольные задания или иные материалы для проведения промежуточной аттестации.

#### Вопросы к экзамену:

Zagadnienia do egzaminu z kursu „Aktualne problemy polskiej normy językowej” (styczeń 2019; Mag1)

1. Podstawowe pojęcia kultury języka& uzus, norma,system, kodyfikacja
2. Poziomy i typy normy współczesnej polszczyzny

3. Warianty w normie językowej
4. Innowacje językowe a błędy językowe
5. Typy błędów językowych
6. Wydawnictwa kodyfikacyjne i poradnictwo językowe

### Письменный экзаменационный тест

Test do kursu „Aktualne problemy współczesnej polskiej normy językowej»

Nazwisko \_\_\_\_\_

#### I. Utworzyć formy liczby mnogiej: \_\_\_\_\_ 20

|            |  |          |  |
|------------|--|----------|--|
| myśliwy    |  | gajowy   |  |
| budowniczy |  | leśniczy |  |
| podchorąży |  | rabbi    |  |
| podstoli   |  | wikary   |  |
| ksiądz     |  | sędzia   |  |
| książę     |  | hrabia   |  |
| woźny      |  | król     |  |
| salowa     |  | monarcha |  |
| księżna    |  | ciastko  |  |
| album      |  | plenum   |  |

#### II. Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników oraz łączących się z nimi innych części mowy \_\_\_\_\_ 10

1. Czy mogę kupić tę statuetkę bogini? – Niestety ta ..... nie jest wystawiona do sprzedaży.
2. Poproszę dwa jasne dla mnie i kolegi. – Przykro mi, ale nie mamy dziś ..... . Mamy tylko ciemne.
3. Moja kotka ma znowu młode. – A moja nie ma już ..... od kilku lat.
4. Witaminy to niezbędne składniki codziennej diety. Właściwości ..... są dobrze zbadane.



5. Na portrecie są przedstawione królowa i jej córka księżna Anna. – Portret ..... i ..... został sprzedany komuś z członków rodziny królewskiej.
6. Czy masz papierosy? – Przykro mi, mam tylko (1 papieros) .....
7. Czy lubicie smutne mazurki? – Nie. Wysłuchałem (1 smutny mazurek) ..... i mam dość!
8. Przed nami kłusowało siedem wspaniałych koni. – Chłopcy próbowali biec za (7 + kłusujący koń) ..... .
9. Każdemu posłowi nadaje się specjalny przywilej. Posłowie korzystają z wielu ..... .
10. Graffiti jest oznaką protestu młodzieży. – Mury domów pokryte były kolorowymi ..... .

### III. Przetłumaczyć na polski: \_\_\_\_\_ 10

1. Во французских Каннах ежегодно проходит Международный кинофестиваль.
2. Он предпочитал дорогой шотландский виски.
3. Думаю, что сухое мартини больше подходит для этого коктейля.
4. Почему японское саке надо пить теплым?
5. Мне совсем не понравилось это телевизионное шоу.
6. Эта лазанья просто объедение!
7. Купленное тобою бренди просто подделка!
8. В этот фруктовый салат надо положить одно киви, два авокадо и три манго.

### IV. Wstawić w miejsce kropek odpowiednie formy wyrazów zgodnie z zasadami wzorcowej normy językowej: \_\_\_\_\_ 20

1. Zrobiłem wspaniałą ściągę, ale nie (wziąć) ..... jej przez zapomnienie.
2. Tysiące ludzi (odwiedzić) ..... w tym roku Wawel.
3. Ona zbyt dużo je i robi się coraz (tłusty) .....
4. Ostatnie zdanie autor przytoczył w (cudzysłów) .....
5. Proszę pięć pączków i pięć (beza) .....
6. Uwielbiam okres kwitnięcia (bez) .....
7. Nie zobaczysz nowego laptopa jak swoich (ucho) ..... –
8. Nie widzi na (2 + oko) .....
9. Pociąg zbliżał się ku (Kraków) .....
10. W województwie (małopolskie) ..... jest wiele atrakcji turystycznych. Nie mniej atrakcji jest w sąsiednich regionach - w (Rzesowskie) ..... i (Śląskie) .....

11. Spór ten trwa od wielu (dziesiątki) ..... lat.
12. – Idę do sklepu, więc zabrałem kilka (dziesiątki) ....., co leżały na stoliku.
13. Proszę (pani)....., która godzina?
14. Po raz kolejny proszę (pani) ..... o ciszę!
15. Opowiadał tak zabawnie, że wszyscy (śmiać się) ..... do łez.
16. Ochroniarzy postawiono przy (3+ drzwi) ..... –
17. Wrócił po (1,5 + godzina) ..... .
18. Prezent był przeznaczony dla (2 + państwo młodzi) ..... . Dobrze, że pomyślałeś o (2 + państwo młodzi) ..... .
19. Dzięki (15 + procent) ..... głosów wygrał wybory.
20. (15 + procent) głosów wystarczyło dla zwycięstwa w wyborach.

#### V. Wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych \_\_\_\_\_ 10

1. Dotknąłem palcami jej delikatnej skóry na dłoniach. .... mojej ręki nie zrobił na niej żadnego wrażenia.
2. Podróżni przemycali przez granicę papierosy, alkohol i narkotyki. .... takich artykułów jest karany.
3. Prawie wszystkie ptaki odleciały z naszego sadu. Zaraz po ich ..... zrobiło się cicho i smutno.
4. Kiedy szukałem pracy, musiałem kontaktować się z wielu ludźmi. Dzięki ..... z nimi znalazłem dobrą pracę.
5. Z oficjalnych danych dowiadaliśmy się, że PKB ciągle wzrasta. Mimo ..... PKB żyło się coraz biedniej.
6. Wyszła za mąż za Piotra, ponieważ przymusili ją rodzice. – Wyszła za Piotra pod ..... rodziców.
7. Groźny konkurent zawarł z nami umowę. - ..... tej umowy to duży sukces.
8. Trę ziemniaki na placki ziemniaczane. - ..... ziemniaków zajęło mi godzinę.
9. Czy wyżmiesz moje mokre dżinsy? - ..... spodni to dla mnie błahostka.
10. Czy wytniesz chwasty z tego trawnika? - ..... zajmie mi jedną chwilę.

#### VI. Wpisać właściwe połączenia składniowe do podkreślonych czasowników \_\_\_\_\_ 20

1. Litowała się ..... (każdy bezdomny kot).
2. Wszyscy ubolewali ..... (nieszczęście), które dotknęło szefa.
3. Nie wolno przyzwyczajać ..... (dziecko) do lenistwa.
4. Nie stosował się pan ..... (zalecenia) banku, stąd te odsetki do zapłacenia.
5. Chciał uchronić swojego syna ..... (alkoholizm).
6. Dowiadywała się ..... (dziwne rzeczy) z miejscowych gazet.
7. Od czadu do czasu szef drwił ..... (niektórzy współpracownicy).

8. Wyśmiewał się ..... (ci), którzy nie mają tytułu naukowego.
9. Słońce powoli chyliło się ..... (zachód).
10. Często występowała w ..... (imię) pokrzywdzonych przez los.
11. Rząd opowiadał się ..... (wprowadzenie) zmian do Konstytucji.
12. Ta organizacja rozdziela paczki ..... (najbiedniejsi mieszkańcy) wsi.
13. Spakował walizki i ruszył ..... (podbój) świata.
14. W tym roku latem wybieramy się ..... (jeziora mazurskie).
15. Kiedy zgłosiłem się ..... (wygrana) w totolotka, przyjęto mnie bardzo serdecznie.
16. Zbyt często wdajesz się ..... (kłótnia) z kolegami ze szkoły.
17. Filmy tego reżysera wykraczają ..... (krąg) gangsterskiej mitologii.
18. Nie przejmuj się tak ..... (jego choroba).
19. Zawsze podejrzewałem ..... (on + kradzież).
20. Dlaczego zastrzegał się ..... (mieszanie) go w te sprawy?

## VII. Podane w nawiasach imiona i nazwiska postawić w odpowiednich formach, zgodnie z zaleceniami polszczyzny wzorcowej

22

1. Na mocy decyzji (Benny Lesney) ..... w centrum miasta ma stanąć pomnik (La Fayette) .....
2. Nie wiem, jak odróżnić malarstwo (Claude Monet) ..... od obrazów (Edouard Manet) ..... Co gorsza, nie wyjaśnia tego amerykański bryk dla opornych autorstwa (George Boley) .....
3. O (Rabelais) ..... i (Goethe) ..... napisano już wszystko, a życiorysy (Corneille) ..... czy Manzoni) ..... są prawie nieznane humanistom. 4. Posłuchamy teraz (Karel Mlady) ..... , a następnie oddamy głos (Grigorij Łysenko) ..... .
5. W eseju (Hans Besse) ..... czytamy, że suita „Popołudnie fauna” autorstwa (Claude Debussy) ..... , inspirowana wierszem (Stephane Mallarmé) ..... , stała się manifestem nowej estetyki.

(Σ = 112; 3: > 60% : 67-83 ; 4: : > 75%: 84-94; 5 : > 85%: 94-112)

-

#### 8. Ресурсное обеспечение:

- Перечень основной и дополнительной литературы

##### Основная литература:

1. *Jadacka H. Kultura języka polskiego: fleksja, słowotwórstwo, składnia. Warszawa: PWN. 2005 (библиотека кафедры славянской филологии)*
2. *Markowski A. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa: PWN. 2005 (библиотека кафедры славянской филологии)*
3. *Wielki słownik poprawnej polszczyzny pod red. A. Markowskiego. Warszawa:PWN. 2014. (библиотека кафедры славянской филологии)*

##### Дополнительная литература:

1. *Mędak St. Polski Megatest. Warszawa: Wydawnictwo Lingo. 2015 (библиотека кафедры славянской филологии)*
  2. *Nowe Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce/ pod red. K.Kłosińskiej. Warszawa:PWN. 2019. (библиотека кафедры славянской филологии)*
- Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»  
<https://www.poradnia.pwn.pl>

#### 9. Язык преподавания.

Русский/польский

#### 10. Преподаватель.

Лешкова Ольга Олдржиховна, кандидат филологических наук, доцент

#### 11. Автор программы.

Лешкова Ольга Олдржиховна, кандидат филологических наук, доцент